T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/490
KARAR NO : 2023/430
KARAR TR : 19/06/2023

ÖZET: 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"aynı konuya ilişkin olması"* koşulunu taşımayan BAŞVURUNUN REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesini İsteyen
İdari Yargıda Davalı : Hazine ve Maliye Bakanlığı
Vekili : Av. F. H
Adli Yargıda Davalı : M.İ (M. E terekesi)
Temsilcileri : a) Hazine (1062 sayılı Yasa)
b) K.Ç (tereke temsilcisi)
Karşı Taraf
Adli Yargıda Davacı : C.M
Vekili : Av. A. Ö
İdari Yargıda Davacı : K.Ç
Vekili : Av. M. G

I. ADLİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

1. Davacı C.M vekili, Hatay ili, Antakya ilçesi,.... köyünde bulunan 35 sayılı parselde kayıtlı taşınmazın, davalı M.E adına yapılan tespitinin iptali ile davacı adına tesciline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

2. **Hatay Kadastro Mahkemesi 26/12/2008 tarih ve E.1987/172, K.2008/27 sayılı kararı** ile, *"...1 - Davacı C.M'in davasının REDDİNE,*
2- Asli müdahil S.Z davasının REDDİNE,
3- Asli müdahil Hazine'nin davasının REDDİNE,
4- Asli müdahillerden M.A'in davasının AKTİF HUSUMET YOKLUĞU NEDENİYLE REDDİ ile diğer asli müdahiiler L.Z İ.V.Z, N. Z, İ. Z, N. M, N. H, M. V. Z, A. Z, S. İ, İ. Z, S. Z, V. Z, D. Z, B. A, V. A, M. A .Vakfi ve N. A' ın davasının REDDİNE,
5-Dava konusu.... köyü .... parsel sayılı taşınmazın tespit gibi Y. oğlu M.İ adına TAPUYA TESCİLİNE, ..." karar vermiş, bu karar temyiz edilmiştir.

3. Yargıtay 7. Hukuk Dairesi 12/03/2010 tarih ve E.2009/1748, K.2010/1317 sayılı kararı ile, *"... Dosya içeriğine, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre davacı C.M ile L.Z ve arkadaşlarının tüm temyiz itirazları ile müdahil Hazine vekilinin sair temyiz itirazları yerinde değildir. Ancak 01.10.1966 tarih 6/7104 sayılı kararname ile, hiç bir istisna tanınmaksızın Suriye uyrukluların mallarına el konulması karar altına alındığına ve 6/7104 sayılı kararname ile getirilen kısıtlamalar Suriye uyruklu M.İ (M. E) için de geçerli bulunduğuna göre bu hususun tapunun beyanlar hanesinde gösterilmemiş olması isabetsiz olup tarafların temyiz itirazları bu nedenlerle yerinde ise de; bu şerhin konulmaması yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden kararın 5. sayfasındaki hüküm kısmının 5. bendinin 3. satırındaki "...tapuya tesciline..."' sözcüklerinden sonra "...ve Suriye uyruklu M.İ'ın (M.E'in malına 01.10.1966 tarihli 6/7104 sayılı kararname ve 13.10.1966 tarih 1395 sayılı genelge gereği el konulduğunun tapunun beyanlar hanesinde gösterilmesine... " sözcüklerinin eklenmesine, hükmün düzeltilen bu şekli ile ONANMASINA, ..."* karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

II. İDARİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

4. Davacı K.Ç vekili, Suriye eski mebuslarından M.E hakkında özel olarak çıkartılan 05/09/1959 tarih ve 4/12167 sayılı Gizli Kararnamenin, 1966 yılında yürürlüğe giren Suriye uyrukluların taşınır, taşınmaz mallarına el konulmasına ilişkin genel kararname ile zımnen yürürlükten kaldırıldığından bahisle, M.E'ın Türkiye'de bulunan taşınır ve taşınmaz mallarına, her türlü hak ve menfaatlerine el konulmasına ilişkin 03/12/2007 tarih ve 71097 sayılı Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

5. Ankara 6. İdare Mahkemesi 29/09/2009 tarih ve E.2008/495, K.2009/1348 sayılı kararı ile,*"01/10/1966 tarihli ve 6/7104 sayılı Kararnameyle,M.Eve kardeşi K.E'ın, Hatay Vilayetinin Merkez Kazası ile...Köyünde ve İskenderun Kazası merkezinde münferiden veya müştereken maliki bulundukları gayrimenkullerinde tasarrufta bulunmaya yönelik istisnai hak tanıyan 5/9/1959 tarih ve 4/12167 sayılı özel bir Kararnamenin yürürlükten kalkmış olması nedeniyle davalı idarece tesis edilen işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı"* gerekçesiyle davanın reddine karar vermiş, kararın davacı tarafından temyiz edilmesi üzerine Danıştay Onuncu Dairesinin 13/04/2012 tarih ve E.2010/3078, K.2012/1461 sayılı kararı ile temyize konu kararın bozulmasına karar verilmiş olup, bozma sonrası Ankara 6. İdare Mahkemesinin 22/10/2014 tarih ve E.2014/1196, K.2014/1199 sayılı kararı ile önceki kararında ısrar etmesi üzerine, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 14/12/2016 tarih ve E.2015/1602, K.2016/3453 sayılı kararı ile ısrar kararının bozulmasına karar vermiş, bu kararın düzeltilmesi istemi de aynı Kurulun 08/02/2018 tarih ve E.2017/1243, K.2018/337 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

6. **Ankara 6. İdare Mahkemesi 11/06/2018 tarih ve E.2018/822, K.2018/1594 sayılı kararı**ile, dava konusu işlemin iptaline karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Dava konusu uyuşmazlığın çözümü için, 1966 yılında çıkarılan Kararnamenin kendisinden önce çıkarılan kararnameleri yürürlükten kaldırıp kaldırmadığının ortaya konulması gerekmektedir. 01/10/1966 tarih ve 6/7104 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla, 1062 sayılı Yasa'nın verdiği yetkiye istinaden, Suriye uyruklu bütün şahısların (zati ve ev eşyası hariç) her türlü mal, hak ve menfaatlerine el konulmuş; Kararname kapsamı dışında tutulan kişi ve haller, 25/09/1967 tarihli Kararnamenin 3. maddesinde sayılmıştır. 1967 tarihli Kararnamenin 4. maddesinde ise, daha önce 1939, 1942 ve 1957 tarihli kararnamelerle konulan takyidatların devam ettiği kurala bağlanmakla, bu kararnamenin kendisinden önceki kararnameleri yürürlükten kaldırmadığı,onlarla getirilen kısıtlamaları daha da ağırlaştırarak devam ettirdiği anlaşılmaktadır. Başka bir deyişle, 1966 yılında çıkarılan Kararname, 1939, 1942 ve 1957 yılında çıkarılan Kararnamelerin kapsamına giren kişileri ilgilendirmekte ve onların durumlarını düzenlemektedir. Davacı murisinin ise,05/09/1959tarihinde kabul edilen özel ve gizli bir Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle, ülkemiz hesabına yaptığı hizmetler nedeniyle Suriye uyrukluların Türkiye'deki taşınmazlarıyla ilgili takyidatların yer aldığı 1939, 1942 ve 1957 yılında çıkarılan Kararnamelerden kız kardeşiyle birlikte muaf tutulduğu, yani bu üç kararnamenin kapsamından çıkarıldığı, bunun bir sonucu olarak, 1966 yılında çıkarılan Kararnamenin de kapsamında bulunmadığı anlaşılmaktadır. Zira, 1966 yılında çıkarılan Kararnamenin kapsamına girebilmek için öncelikle 1939, 1942 ve 1957 yılında çıkarılan Kararnamelerin kapsamında bulunmak gerekmektedir. Bu durumda, 1966 yılında çıkarılan genel kararnamenin, mirasbırakanM.Ehakkındaki 05/09/1959 tarihli özel kararnameyi zımnen yürürlükten kaldırdığından bahsetmeye hukuken olanak bulunmamaktadır.*
>
> *Öte yandan, 1966 yılında çıkarılan Kararnameden yaklaşık 40 yıl sonra, temel hak niteliğindeki mülkiyet hakkının sonlandırılmasının, Hukuk Devletinin ayrılmaz bir parçası olan hukuk güvenliği ilkesiyle bağdaşmayacağı açıktır. Bu durumda, dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır."*

7. Danıştay Onuncu Dairesi 14/01/2019 tarih ve E.2018/4431, K.2019/247 sayılı kararı ile, temyize konu kararın onanmasına karar vermiş, karar düzeltme yoluna gidilmesi sonucu da aynı Dairenin 17/02/2020 tarih ve E.2019/9853, K.2020/556 sayılı kararı ile karar düzeltme talebi reddedilmiş ve idari yargı yerinde verilen iptal kararı kesinleşmiştir.

III. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK

8. Başvurucu vekili, idari yargı yerinde görülen davada, M.E'ın malvarlığına 1062 sayılı Kanun kapsamında el konulması işleminin hukuka uygunluk denetiminin yapıldığını ve dava konusu işlemin iptaline karar verildiğini, adli yargı yerinde görülen davada ise adı geçenin malvarlığına el konulduğuna dair tapu kaydının beyanlar hanesine 1062 sayılı Kanun gereğince şerh konulduğunu, ortaya çıkan çelişkili kararlar nedeniyle bir hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiğinden bahisle hüküm uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle, Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmek üzere adli yargı yerine başvuru dilekçesi vermiştir.

9. Hatay Kadastro Mahkemesi başvurucu vekilinin talebi doğrultusunda iddia olunan hükümler arasındaki uyuşmazlığın giderilmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

IV. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

10. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

11. Danıştay Başsavcısı, hüküm uyuşmazlığı bulunmadığı yönündeki düşüncesinde, özetle; *"...Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararlar, adli ve idari yargı yerlerinde verilmiş ve kesinleşmiş kararlar olmakla birlikte; Ankara 6. İdare Mahkemesinde açılan davanın konusunun; Suriye eski mebuslarındanM.E(Mihail llyan) hakkında özel olarak çıkartılan 05/09/1959 tarih ve 4/12167 sayılı gizli Kararnamenin, 1966 yılında yürürlüğe giren 6/7104 sayılı Suriye uyrukluların taşınır, taşınmaz mallarına el konulmasına ilişkin genel Kararname ile zımnen yürürlükten kaldırıldığından bahisle, M.E'ın Türkiye'de bulunan taşınır ve taşınmaz mallarına, her türlü hak ve menfaatlerine el konulmasına ilişkin 03/12/2007 tarih ve 1097 sayılı Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü işleminin iptali istemine ilişkin bir dava olmasına karşın, Hatay Kadastro Mahkemesinde açılan davanın konusunun; bir tespite itiraz ve tescil davası olduğu, 2247 sayılı Kanun uyarınca hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edilebilmesi için aranılması gereken şartlardan birisi de, aynı konuya ve sebebe ilişkin olma şartı olduğu, verilen kararlarda, adli ve idari yargıda açılan davaların aynı sebebe dayandığı halde konularının birbirinden farklı olduğu, bu durumda; adli ve idari yargı yerlerinde verilen kararlar arasında 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen konu birlikteliği şartının gerçekleşmemiş olması nedeniyle hüküm uyuşmazlığı bulunmadığını"* belirtmiştir.

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

12. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, hüküm uyuşmazlığı bulunmadığı yönündeki düşüncesinde, özetle; *"...Mahkemelerce verilen hükümlerin konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığı ve kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunup bulunmadığı konusunun ayrıca incelenmesinde; Hatay Kadastro Mahkemesindeki dava; yapılan kadastro tespitinin iptali ile taşınmazın davacı M.İ ve C.Madına tescili istemiyle açılmış ve Mahkemece davanın reddine karar verilmiştir. Ankara 6. İdare Mahkemesindeki dava iseM.E(M.İ) hakkında özel olarak çıkartılan 05.09.1959 tarihli ve 4/12167 sayılı gizli Kararname'nin, 1966 yılında yürürlüğe giren 6/7104 sayılı Suriye uyrukluların taşınır, taşınmaz mallarına el konulmasına ilişkin genel kararname ile zımnen yürürlükten kaldırıldığından bahisle, M.E'ın Türkiye'de bulunan taşınır ve taşınmaz mallarına, her türlü hak ve menfaatlerine el konulmasına ilişkin dava konusu 03.12.2007 tarihli ve 1097 sayılı Maliye Bakanlığı Millî Emlak Genel Müdürlüğü işleminin iptaline karar verilmiştir. Bu duruma göre, Kadastro Mahkemesindeki davanın, kadastro tespitine itiraz ve tescile; İdare Mahkemesindeki davanın ise davalı idarenin el koyma işleminin iptaline ilişkin olması karşısında, mahkeme kararlan arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan, dava konusunun aynı olması koşulunun gerçekleşmediğini sonucuna varılmıştır."* belirtmiştir.

V. İLGİLİ HUKUK

13. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un*"Mahkemenin görevi"* başlığını taşıyan 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir."*

14. Aynı Kanun'un 24. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"1 nci maddede gösterilen yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir."*

VI. İNCELEME VE GEREKÇE

15.Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Ali ÖZGÜR'ün katılımlarıyla yapılan 19/06/2023 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

16. 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının ortaya çıkabilmesi için:

a) Uyuşmazlık doğuran hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi,
b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,
c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,
d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,
e) Kararlarda arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

17. Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen idari yargı ve adli yargı kararlarının incelenmesinden; ortada idari

ve adli yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu, taraflardan en az birinin aynı olduğu, her iki davanın da aynı sebebe dayanmakla birlikte davalarınkonularının aynı olmadığı anlaşılmıştır.

18. İdari yargı yerinde M.E'ın terekesinin temsilcisi tarafından açılan davada; **M.E**'ın Türkiye'de bulunan taşınır ve taşınmaz mallarına, her türlü hak ve menfaatlerine el konulmasına ilişkin 03/12/2007 tarih ve 71097 sayılı Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü işleminin yukarıda anılan gerekçeyle iptaline karar verildiği anlaşılmıştır.

19. Adli yargı yerinde, Hatay ili, Antakya ilçesi,.... köyünde bulunan .... parsel sayılı taşınmazın M.E adına yapılan tespitinin iptali ile C.M adına tesciline karar verilmesi istemiyle açılan davada ise, *"Kadastro sırasında .... parsel sayılı 2185 m2 yüzölçümündeki taşınmaz, tapu kaydına dayanılarak davalı M.E adına tespit edilmiştir. İtirazı Kadastro Komisyonunca reddedilen davacı C.M tapu kaydına, miras yoluyla gelen hakka ve kazandırıcı zamanaşımı zilyetliğine dayanarak dava açmıştır. Yargılama sırasında Hazine 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35. maddesi ile 442 sayılı Köy Kanunu'na dayanarak, L.Z ve paydaşları ise intikale dayanarak davaya katılmışlardır. Mahkemece yapılan yargılama sonunda davacı C.M, müdahil L.Z ve arkadaşları ile müdahil Hazine'nin davasının reddine, ve çekişmeli taşınmazın tespit gibi tesciline"* karar verildiği, kararın temyizi üzerine Yargıtay 7. Hukuk Dairesi tarafından *"...Dosya içeriğine, kararın dayandığı delillerle yasaya ı uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre davacı C.M ile L.Z ve arkadaşlarının tüm temyiz itirazları ile müdahil Hazine vekilinin sair temyiz itirazları yerinde değildir. Ancak 01.10.1966 tarih 6/7104 sayılı kararname ile, hiç bir istisna tanınmaksızm Suriye uyrukluların mallarına el konulması karar altına alındığına ve 6/7104 sayılı kararname ile getirilen kısıtlamalar Suriye uyruklu M.İ (M. E) için de geçerli bulunduğuna göre bu hususun tapunun beyanlar hanesinde gösterilmemiş olması isabetsiz olup tarafların temyiz itirazları bu nedenlerle yerinde ise de; bu şerhin konulmaması yeniden yargılama yapılmasını! gerektirmediğinden kararın 5. sayfasındaki hüküm kısmının 5. bendinin 3. satırındaki "...tapuya tesciline..."' sözcüklerinden sonra "...ve Suriye uyruklu M.İ'ın (M.E'in malına 01.10.1966 tarihli 6/7104 sayılı kararname ve 13.10.1966 tarih 1395 sayılı genelge gereği el konulduğunun tapunun beyanlar hanesinde gösterilmesine... " sözcüklerinin eklenmesine, hükmün düzeltilen bu şekli ile ONANMASINA, ..."*şeklinde kararın düzeltilerek onandığı anlaşılmıştır.

20. İdari yargı yerindeki iptal davası ile adli yargı yerindeki tespit ve tescil davasının yapılan yargılamaları sonucunda verilen kararların M.E'ın terekesi lehine sonuçlandığı, sadece kadastro tespit ve tescil davasında, *"davalı Y. oğlu M.İ'ın malvarlığına 1062 sayılı Yasa uyarınca Hazine tarafından el konulduğunun tapu kaydının beyanlar hanesinde gösterilmesine"* ifadesinin de tapunun beyanlar hanesinde gösterilmesi yönünde karar verildiği görülmektedir.

21. Tapu kütüğündeki *"Beyanlar"* hanesi tescil ve şerhlerden farklı bir özelliğe sahip olup, kütüğün beyanlar hanesine işlenen kayıt, kural olarak ne bir ayni hak ihdas eder ne de şahsi bir hakkı güçlendirmeye yarar. Beyanların fonksiyonu, gayrimenkulle ilgili bazı fiili veya hukuki durumlara ya da zaten mevcut bulunan bazı haklara aleniyet ve kanıtlama kolaylığı sağlamaktan ibarettir. Uyuşmazlık konusu kadastro mahkemesi kararında da tapunun beyanlar hanesinde gösterilmesine karar verilen hususun kamu hukukuna ilişkin bir kısıtlama niteliğinde olmadığı, idari yargı yerinde verilen iptal kararı ile de bu ibarenin bir anlamının kalmadığı anlaşıldığından, kararlar arasındaki bir çelişkiden veya hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale gelmesinden bahsetmek de mümkün görünmemektedir.

22. Ankara 6. İdare Mahkemesi ile Hatay Kadastro Mahkemesi kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan, *"aynı konuya ilişkin olması"* koşulunun gerçekleşmediği değerlendirilerek, adli ve idari yargı yerlerince farklı konulara ilişkin olarak verilen kararlar bulunması nedeniyle hüküm uyuşmazlığı bulunduğundan söz edilemeyeceği açıktır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"aynı konuya ilişkin olması"* koşulunu taşımayan başvurunun reddi gerekmiştir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"aynı konuya ilişkin olması"* koşulunu taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE,

19/06/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Ali
ARSLAN	BALLI	ÖZGÜR